

עלון סיפורים להלכה שלמה

ערש"ק פרשת דברים שבת חזון תשע"ו

עלון מס' 25

בס"ד

בונה ירושלים חלק ב'

תקציר הפרק הקודם:

יעקב, בעל חנות כלי העבודה שבמרכז המסחרי, קיבל הודעה מהמועצה כי עליו לפנות את המרכולת שהניח מחוץ לחנות אשר מפריעה למעבר העוברים ושבים, הנערים עזרו ליעקב לסדר את המחסן על מנת שיוכלו להכניס אליו את הדברים שהיו מחוץ לחנות. הנערים שאלו את יעקב האם הוא כועס על השכן שהתלונן עליו ויעקב השיב שלא כמו שהוא למד ממוריס השרת

זוכר? התפלא מוריס "מה, אתה מכיר אותי?" - "כן" השבתי "לפני הרבה שנים היית שרת בבית הספר בו למדתי" - "אז זה היה לפני שנים רבות מאוד" העיר מוריס אחר הוסיף "כל הכבוד שאתה עדיין זוכר את השנים ההם" - "זוכר גם זוכר" השבתי "וחוץ מזה אתה יודע שאני מחפש אותך כבר מעל חצי שנה" - "אותי???" התפלא שוב מוריס "בשביל מה אתה מחפש אותי?" - "זה קצת סיפור ארוך" השבתי "א"כ" אמר מוריס "בוא תשתה משהו תעשה ברכה ואז ספר לי הכל"

כשנכנסתי לביתו של מוריס ראיתי בית שהעזובה צעקה מתוכו, הקירות היו מלאים סדקים ולא מסוידיים, ברצפה היו רצפות שבורות, חלק מהרהיטים היו שבורים, בקיצור בית שדרש שיפוץ כללי התחלתי כבר להריץ מחשבות במוחי, מה ניתן לעשות כדי לתקן את המצב, אך לפתע קטע מוריס את מחשבותי "אני רואה שאתה מסתכל על הבית" אמר - "כן" השבתי אחר הוסיף "פעם היה לי כסף לקנות חומרים לשיפוץ, אבל כיום אין לי לא כסף ולא כוח לשפץ, אבל אין דבר" אמר מוריס בחיוך זה זכר לחורבן, כמו שבית המקדש חרב גם הבית שלי נראה כמו אחרי החורבן"

אחר המשיך ושאל "אז בשביל מה חיפשת אותי?" - "כדי לבקש ממך סליחה" - "סליחה? ממני? אתה בטוח שאתה לא מתבלבל עם מישהו אחר?" - "לא!" השבתי כשאני מרכין את ראשי "למה אתה צריך לבקש ממני סליחה?" שאל מוריס "כי בזמן שעבדת בתור שרת בבית הספר ניסו לעצבן אותך, אמנם לא הצלחנו, אך בטח גרמנו לך עגמת נפש" - "אבל לי לא זכור בכלל דבר כזה" - "נכון" השבתי "עשינו את זה בתחכום, ראינו אותך כל הזמן מחייך, ורצינו לראות מתי תפסיק לחייך, אז בכוונה לכלכנו לך את הכיתות, כדי שתעבוד יותר קשה, וחשבנו שע"י כך בטח תתעצבן ותכעס ואז תפסיק לחייך" - "אה, עכשיו אני נזכר" אמר מוריס "אני זוכר באמת היתה הרבה עבודה, והייתי חוזר הביתה עייף מאוד" - "אז תגיד" שאלתי את מוריס "איך באמת לא התעצבנת והמשכת לחייך כאילו הכל בסדר?" מוריס חייך חיוך רחב, כהרגלו, וענה כי הכל היה בסדר והכל היה ב"ה" אני רואה שאתה מתפלא" העיר לי מוריס אז אני אסביר לך, אתה בטח יודע שלפני התפילה יש לומר קרבנות ויש עניין גדול מאוד לומר קרבנות לפני התפילה, כי מי שקורא פרשיות הקרבנות, נחשב

"לאחר כמה חודשים" המשיך יעקב את סיפורו "ראיתי מודעה שדרושים נהגים לחלוקת חבילות קמחא דפסחא, וחשבתי לעצמי, היות וכבר סיימתי לעזור להורי לנקות את הבית לפסח, חשוב שאצא לעזור גם לאנשים אחרים מעם ישראל, כשהגעתי למחסן החלוקה, ניתנה לי רשימת כתובות שאליהם הייתי צריך להביא את חבילות הקמחא דפסחא שארגנו בעבורם, עברתי בעיני על רשימת שמות האנשים וכתובתם, על מנת לבנות לעצמי מסלול לחלוקה" - "נו יעקב" קטע מתן את סיפורו של יעקב "מה כל זה קשור למוריס השרת?" יעקב חייך - "סבלנות, עוד מעט תדע"

הוסיף. "טוב, אז איפה הייתי?" ניסה יעקב להיזכר - "היית ברשימת החלוקה של הקמחא דפסחא" קרא אליאב - "כן נכון" אמר יעקב אחר המשיך לספר "בקיצי עברתי על רשימת האנשים, ופתאום נתקלו עיני בשם מוריס טושקאן, וחשבתי לעצמי האם יכול להיות שהקב"ה נענה לתפילתי ואני עומד לפגוש את מוריס השרת אחרי כל כך הרבה זמן שאני מחפש אותו? לא יכולתי לעמוד בסקרנות ומיד שמתי פעמי לביתו של מוריס טושקאן."

כשהגעתי לכתובת ראיתי בניין ישן, טיח מתקלף, וערימת גרוטאות עמדה בחצר, חיש מהר הוצאתי את החבילה מהמכוננית ועליתי בגרם המדרגות, כשעמדתי מול הדלת שעליה היה רשום משפחת טושקאן ליבי החל לפעום בחוזקה, נקשתי קלות על הדלת, כשהדלת נפתחה כמעט התעלפתי, מולי ראיתי את מוריס השרת בכבודו ובעצמו, אמנם הוא היה נראה יותר זקן ממה שזכרתי והוא גם נעזר במקל לצורך הליכתו, אך תווי הפנים נשארו בדיוק אותו דבר והחיוך... החיוך עדיין לא מש מפניו, בדיוק כמו פעם.

"ש.. ש.. שלום מוריס" גמגמתי "אה.. הבאתי לך את הקמחא דפסחא" הוספתי, - "תזכה למצוות" ברכני מוריס ואז שאל "אתה מרגיש טוב?" - "כן, ב"ה" השבתי "הכל טוב מאוד" - "אבל אתה נראה קצת חיוור" נענה לי מוריס "אולי תרצה לשתות משהו? כשהייתי ילד" אמר לי מוריס "לימדו אותי הורי ע"ה כי משקה ממותק עוזר לחיוורון" - "תודה רבה, אני אשמח" השבתי "א"כ בוא תיכנס" אמר לי מוריס "ואם תוכל להניח את החבילה במטבח אני אודה לך מאוד" והוסיף "פעם הייתי יכול לעשות זאת בעצמי, אבל עכשיו קצת קשה" - "כן, אני זוכר" הערתי - "אתה

כאילו מקריב את הקרבנות והקב"ה מוחל לו על עוונותיו. (תענית כז ע"ב) ובגלל שאמירת הקרבנות היא כנגד הקרבת הקרבנות שהיו מקריבים בבית המקדש כתב השולחן ערוך שאת פרשיות הקרבנות אין לומר אלא ביום, כלומר לאחר עלות השחר. (שו"ע או"ח סימן א סעיף ו)

אז כשראיתי שיש לי הרבה עבודה, אמרתי ישתבח שמו לעד, איך הקב"ה אוהב אותי, הוא מסדר לי לעבוד קשה, שזה יהיה כפרת עוונות על חטאי, וזה במקום להקריב קרבן על העוונות שלי, שכן לצערנו הרב, עבשיו אין בית מקדש ובמקום קרבנות ייסורים מכפרים, אז אמרתי לעצמי למה לי לרטון על העבודה הקשה, הרי זה רק לטובתי, וגם אם מישוהו גורם לי לעבוד קשה בכונה אין לי מה לכעוס עליו הרי הוא עושה זאת בשליחותו של הקב"ה, ואם הקב"ה לא היה רוצה שאני אעבוד קשה אף אחד בעולם לא היה מצליח לגרום לי לעשות זאת.

אחר הוסיף "אם יש לך כמה דקות, אני אסביר לך משהו נוסף" – "כמובן שיש לי" השבתי "לא כל יום מקבלים כזה שיעור לחיים" השבתי – "א"כ מצויין" אמר מוריס "אתה יודע יש כמה ימים בשנה שהם ימים מיוחדים ואחד מהם הוא יום תשעה באב" הנביא זכריה אומר: "כה אמר ה' צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים." (זכריה פרק ח פסוק ט)

חז"ל למדו מפסוק זה את כל ארבעת הצומות שקבעו לאחר החורבן. צום החמישי הוא צום תשעה באב שחל בחודש החמישי. (ע"פ קביעת התורה שחודש ניסן הוא החודש הראשון.) ביום ט' באב קרו הרבה צרות לעם ישראל. הכל החל בחטא המרגלים, שביום ט' באב נגזר על בני ישראל שימותו במדבר, כמו שנאמר: "ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא" (במדבר יד, א) ואמרו חז"ל שאותו לילה תשעה באב היה, ואמר להם הקדוש ברוך הוא: אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות. (תענית כט ע"א)

ביום תשעה באב נחרב בית המקדש הראשון ע"י הבבלים, ובית המקדש השני ע"י הרומאים, ונלכדה העיר ביתר ע"י הרומאים והרגו אלפים מעם ישראל, וחרשו הרומאים את מקום המקדש. (משנה ברורה סימן תקמט ס"ק ב)

"בטח למדת" המשיך מוריס "ייני תשעה באב הם השיא של דיני האבלות, שהחלו ב"ז בתמוז, שהוחמרו בראש חודש אב, ושיאם בתשעה באב. יש דינים מיוחדים כיצד אוכלים את הסעודה האחרונה לפני הצום ביום תשעה באב עצמו אסור לאכול ולשתות, להתרחץ ולנעול נעלי עור. אסור ללמוד תורה ולומר שלום איש לרעהו, ונוהגים שלא לעשות מלאכה. (שו"ע סימן תקנד) ויש מקילים מחצות היום. (רמ"א תקנד סעיף כב)

בליל תשעה באב אחר ערבית, קוראים את מגילת איכה, שכתב ירמיהו הנביא, ואומרים קינות. בבוקר מתפללים שחרית ומוסיפים קינות וקריאת התורה המיוחדת ליום זה. וכן בעניין הנחת תפילין יש מנהגים שונים יש שנוהגים להניח רק במנחה. (שו"ע סימן תקנה סעיף א) ויש שנוהגו

להניח תפילין בשחרית. (באר היטב ס"ק א, שו"ת יחיה דעת חלק ב סימן טז) בנוסף אין אומרים תחנון בתשעה באב כי הוא נקרא מועד. (שו"ע סימן תקנט סעיף ד).

גם נוהגים לשבת על הארץ או על כסא נמוך, עד סמוך לחצות היום. (שו"ע סימן תקנט סעיף ג; רמ"א) יש שנהגו לנקות את הבית אחר חצות היום כדי להתכונן לביאת המשיח שנולד ביום תשעה באב. (באר היטב סימן תקנא ס"ק לו, ברכי יוסף סימן תקנט ס"ק ז ע"פ מדרש זוטא איכה פרשה א)

–"יעקב" אמר נחום בנימת צחוק "ממש קיבלת שיעור בהלכות תשעה באב באמצע חודש ניסן" וכל החבורה פרצה בצחוק גדול –"ממש ככה" השיב יעקב "אבל אם אתם חושבים שבוה נגמר השיעור שלי טעיתם, כיוון שלאחר שסיים מוריס את הלכות תשעה באב המשיך מוריס ושאל ואתה יודע לשם מה אנו נוהגים את כל מנהגי האבלות הללו?" –"נראה לי שאני יודע" השבתי "אבל אני מעדיף לשמוע מה יש לך לחדש בעניין" הוספתי "כל זה בא כדאי לגרום לנו להרגיש את הצער על חורבן בית המקדש, ולערוך חשבון נפש על מעשינו, ולבדוק מדוע לא נבנה בית המקדש בימינו וכמו שכתוב בגמרא כל מי שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו" (ירושלמי פ"א, ה"א)

אז מה יש לעשות כדי שבית המקדש יבנה בימינו? שאלתי את מוריס "שאלה נכונה שאלת" השיב מוריס "הגאולה יכולה לבוא בשתי צורות, בעתה או אחישנה כלומר, בעתה הוא הזמן שקבע הקב"ה שתהיה הגאולה ואחישנה הוא זמן אפשרי לגאולה מוקדמת שתבוא ע"י שכל אחד מישראל יתקן את מעשיו, וישוב בתשובה,

גם בעבירות שבין אדם לקב"ה שאין לזלזל בהם, וגם בעבירות שבין אדם לחברו, שכן עניין האחדות והשלום בעם ישראל הוא חשוב מאד, אחד הדברים שממנו ניתן ללמוד על כוח אחדות הציבור הוא בצורך להתפלל דווקא במניין ותראה מה כותבים הפוסקים על התפילה במניין, כי לעולם ישתדל אדם להתפלל בבית הכנסת עם הציבור (שו"ע או"ח סימן צ סעיף ט), כי תפלת הציבור נשמעת תמיד ואפילו היו בהן חוטאים אין הקדוש ברוך הוא מואס בתפלתן של רבים, לפיכך צריך אדם לשתף עצמו עם הציבור, ולא יתפלל ביחיד כל זמן שיכול להתפלל עם הציבור. (רמב"ם הלכות תפילה פרק ח הלכה א)

ולכן, סיכם מוריס, אני מאד משתדל לא לכעוס על אף אחד מישראל, ואם מישוהו מוזיק לי אני משתדל לברוח ממנו, ובכל מקרה לא לריב איתו, ואני מקווה שע"י כך אני עוזר לקירוב הגאולה שתבוא בקרוב ממש ולבניין בית המקדש" –"אמן" ענית כשסיים מוריס את דבריו אחר אמרתי לו שזה היה אחד השיעורים החשובים ששמעתי בחיי ואני מקווה להפנים אותו אל ליבי ולהתנהג בהתאם.

"בכל מקרה הוספתי, ואמרתי שאני מבקש סליחה על מה שעשינו לו בעבר, ואני מקווה שהוא מוחל לנו" מוריס חייך ואמר "מחול לך, מחול לך, מחול לך" כך שלוש פעמים אחר נפרדתי לשלום ממוריס

"ומה, וכך מסתיים הסיפור?" שאל עידו –"לא, מה פתאום" –"אז מה היה בסוף?" שאל נחום בסקרנות "אח"כ... השיב יעקב והסתכל בשעונו "שיואו כבר מאוחר, ועוד מעט מתחיל השיעור שלי, אתם יודעים מה, בעז"ה תבואו שוב מחר ואמשיך את הסיפור" –"בסדר, סגור" ענו הנערים.

העלון מוקדש השבוע לעילוי זעמות

הרה"ק שלום נזו בה"ר משה אברהם האדמו"ר מסלונים בעל הזתיבות שלום וצוה"ל ז"ע